

O B S A H

Předmluva	5
Díl I. Předslovanští národové v českých zemích.	
Bojové 7. Markomani 8. Říše Marobudova 8. Války Markomanů s Římany 8. Vpád Hunů 9. Mapa Klaudia Ptolemaia 10. Longobardi 10.	
Literatura	10
Díl II. České země za řádů slovanských.	
1. Staří Slované	12
Theorie o slovanské pravlasti 12. Zaměstnání Slovanů 12. Jejich obydlí a kroj 13. Náboženství starých Slovanů 14. Sociální zřízení starých Slovanů 14. Theorie Peiskerova a Herderova 16. Stěhování starých Slovanů 16.	
2. Počátky Slovanů v Čechách a na Moravě	17
Příchod Slovanů do českých zemí 17. Slovanští kmenové v českých zemích 17. Avarské panství nad Slovany pannonskými 17. Říše Samova 18. Staré pověsti české 18. Postup franckého panství západně od Čech 19. Karel Veliký a Čechy 19. Křest českých lechů v Řezně 20.	
3. Boj mezi orientací východní a západní (říše Velkomoravská a počátky křesťanství)	20
Rozloha velké Moravy 20. Mojmír a Privina 20. Rostislav 21. Otázka polohy Velehradu 21. Počátky křesťanství na Moravě 21. Slovanští věrozvěstové 21. Převraty na Moravě 23. Svatopluk 23. Osud slovanské liturgie na Moravě 24. Vpád Maďarů a konec říše Velkomoravské 25.	
4. Vznik a utvrzení Českého státu v X. a XI. století	26
Geopolitická poloha Čech 26. První Přemyslovci 26. Kníže svatý Václav 27. Památky svatováclavské 28. Boleslav I. 28. Třetí říše západoslovanská 28. Boleslav II. 29. Založení pražského biskupství 29. Svatý Vojtěch 30. Vyhubení Slavníkovců 31. Boleslav III. 31. Západoslovanská říše Boleslava Chrabrého 32. Kníže Oldřich 32. Břetislav I. 33. Spytihněv 35. Vratislav II. 36. Zmatky o trůn 39. Soběslav I. 41.	
5. Obrana české svěbytnosti proti výbojům německé říše	42
Vladislav 42. Křížová výprava proti Polabským Slovanům 43. Titul královský 43. Tažení do Itálie 43. Nový znak Čech 44. Soběslav a Fridrich 44. Morava markrabstvím 46. Konrád Ota 46. Jindřich Břetislav 47. Vladislav a Přemysl 47.	
6. Vnitřní poměry v zemích českých v době románské	47
Zeměpisný přehled 47. Obchod 48. Panovník 49. Knížecí úředníci 50. Hradské zřízení 50. Svobodní a otroci 51. Šlechta 52. Právo 52. Vzdělanost 53. Kláštery 53. Umění a literatura 54.	
Literatura	65

Díl III. Doba feudální. Český stát pod vlivy západními.

1. Český stát na cestě k velmocenskému postavení	57
Přemysl I. a zápasy v německé říši 57. Zlatá bulla sicilská 59. Úprava nástupnického práva 59. Zápas krále s českou církví 59. Václav I. 60. Vpád Tatarů 61. Domácí bouře 63. Získání Rakous 63.	
2. Středoevropská velmoc posledních Přemyslovců	64
Osobnost Přemysla II. 64. Výprava do Prus a poměry v Německu 65. Vítězná válka s Uhry 65. Přemyslovy plány na východě 66. Získání alpských zemí 66. Rudolf Habsburský 67. Válka s Rudolfem a Přemyslův pád 67. Poručnická vláda Oty Braniborského 69. Osobnost Václava II. 70. Záviše z Falkenštejna 70. Získání Polska 71. Zvelebení země české 71. Válka s protičeskou koalicí 72. Václav III. 73. Konec Přemyslovců 73. Král Rudolf I. 73. Zmatky za Jindřicha Korutanského 74. Jindřich vypuzen ze země 76.	
3. Český stát po druhé velmocí	76
Jan Lucemburský 76. Osobnost nového krále 76. Matúš Čák Trenčanský 77. Domácí spory 78. Získání Chebska a Horní Lužice 79. Získání Slezska 79. České panství v Itálii 80. Králevic Karel 80. Karel místodržitelem 81. Pražské arcibiskupství 82. Bitva u Crecy 83. Karel králem českým a římským 83. Jeho povaha 84. Král Karel a český jazyk 84. Korunovační klenoty 85. Nové Město pražské a stavby v Praze 85. Universita v Praze 86. Mor v Čechách 87. Markrabí Jan Jindřich 88. Poměr Čech k německé říši 88. Manželky Karla I. 89. Smrt Karlova 90. Rozdělení českého státu 90. Povaha Václava IV. 91. Spor s arcibiskupem 91. Jednota panská 92. Poměry v německé říši 92. Domácí války v Čechách i na Moravě 93.	
4. Vnitřní poměry české v době feudální	94
Území českého státu 94. Přijetí feudálních řádů 95. Německá kolonisace 95. Její rozsah 96. Kolonisace vesnická 97. Zakládání měst 99. Městské zřízení 100. Rytířská kultura 104. Královské úřady 108. Soudnictví 108. Moc královská 109. Česká církev 110. Kláštery 110. Kulturní rozvoj 111. Národnostní poměry 112. Gotický sloh 112.	
Literatura	113

Díl IV. Husitská revoluce.

1. Příčiny husitských bouří	115
Úpadek západní církve 115. Papežské schisma 117. Lidová zbožnost 118. Sekty 118. Viklef 119. Styky česko-anglické 119. Milíč z Kroměříže 120. Matěj z Janova 121. Štítný 121. Příčiny husitských bouří 121.	
2. Mistr Jan Hus a jeho doba	122
Husovy počátky 122. Betlemská kaple 123. Hus a jazyk český 123. Arcibiskupova přízeň 124. Spor o knihy Viklefovy 124. Roztržka s arcibiskupem 126. Kutnohorský dekret 127. Pisanský koncil 127. Spálení Viklefových knih 128. Prodávání odpustků 129. Bouře v Praze 130. Hus na venkově 130. Kostnický koncil 130. Hus v Kostnici 131. Podávání pod obojí 131. Husovo odsouzení a smrt 133. Jeroným Pražský 135. Protest české šlechty 135. Pražské artikuly 136. Pražská defenestrace 137. Smrt Václava IV. 137.	

3. Obranné údobí husitské revoluce	138
Počátky bouří 138. Mikuláš z Husi 138. Jan Žižka z Trocnova 138. Založení Tábora 139. Nový Tábor na Moravě 140. Prvá výprava křížová 141. Bitva na hoře Vítkově 142. Boje v jižních Čechách 143. Bitva pod Vyšehradem 144. Manifest Pražanů 145. Dobývání měst 146. Sněm čáslavský 146. Druhá výprava křížová 147. Rozmíšky v Praze 148. Poslání Zikmunda Korybutoviče 149. Roztržení táborů 149. Boje mezi husity 149. Smrt Žižkova 151. Jeho povaha 151. Husitské válečnictví 151. Strany husitské 153. Husité a cizina 156.	
4. Útočné údobí husitské revoluce a počátky reakce	156
Husitští hejtmani 156. Boje domácí i za hranicemi 157. Bitva u Ústí 158. Reakce a převrat v Praze 159. Bitva u Tachova 160. Spanilé jízdy 160. Stinné stránky války 161. Bitva u Domažlic 163. Spolek s Poláky 164. Koncil Basilejský 165. Jednání v Chebu a v Basileji 165. Bitva u Lipan 168. Zikmund přijat za krále 169. Reakce v Praze 169. Dozvuky husitských válek 170. Smrt Zikmundova 170. Jeho povaha 171.	
5. Následky válek husitských. Nové vzepětí feudální moci	171
Ocenění doby husitské 171. Důsledky politické 171. Česká církev 172. Národnostní poměry 172. Myšlenka slovanská 173. Proměny sociální 173.	
6. Bezvládí v Čechách	174
Kandidatury Albrechta Habsburského a Kazimíra Jagelonského 174. Ladislav Pohrobek 176. Hynek Ptáček z Pirkštejna 176. Jiří z Poděbrad náčelníkem utrakvistů 177. Jiří z Poděbrad správcem země 179. Misijní cesta Kapistránova 178. Ladislav Pohrobek v Čechách 180. Jiskrovo panství na Slovensku 180. Vojenská bratrstva 181. Události uherské a smrt Ladislavova 184.	
7. Husitský král	185
Uchazeči o český trůn 185. Volba Jiřího z Poděbrad 185. Nesnáze ve ve vedlejších zemích 186. Poměr Jiřího k Německu 187. Plán spolku křesťanských panovníků 187. Vnitřní poměry 188. Vznik Jednoty bratrské 189. Jednání královo s kurií 190. Král v církevní klatbě 191. Válka domácí 192. Válka s Matyášem Korvinem 193.	
8. Pokus o rozdvojení českého státu	195
Slovanská myšlenka při volbě krále 195. Válka s Uhry 196. Mírové jednání 196. Vláda Matyáše Korvina v Uhrách 197. Poměry v Čechách a v zemích vedlejších 198.	
9. Vrchol moci stavovské - ujařmení selského stavu	199
Povaha krále Vladislava II. 199. Stav církve podobojí 200. Náboženské bouře v Praze 200. Náboženský mír kutnohorský 201. Získání koruny uherské 201. Návrat vedlejších zemí ke koruně české 201. Nesnáze církve podobojí 202. Další vývoj Jednoty bratrské 203. Zmírnění názorů Jednoty a její persekuce 203. Stavovské zřízení 204. Ujařmení stavu selského 206. Spory mezi stavy 207. Vilém z Pernštejna 209. Zahraniční politika Vladislavova 210. Kurucké bouře v Uhrách 210. Úpadek království 211. Lutherova reformace 211. Rozšíření luterství v Čechách 212. Strany v Čechách 213. Převrat v Praze 213. Náboženské a sociální bouře v Německu 215. Bitva u Moháče 215. Národnostní poměry 216. Humanismus 217. Umění 218.	
Literatura	218

Díl V. Husitství pod vlivy západními.

1. Český stát jádrem soustátí rakouských Habsburků	220
Volba nového krále 220. Rod habsburský a jeho cíle 222. Příchod králův do země 223. Poměry uherské 223. Vnitřní politika Ferdinanda 224. Nové úřady 224. Náboženské poměry 226. Novokřtění na Moravě 227. Velký požár pražský 228.	
2. Prvý odboj český proti Habsburkům	228
Válka šmalkaldská 228. Její ohlas v Čechách 229. Potrestání měst 230. Krvavý sněm svatobartolomějský 231. Persekuce Jednoty bratrské 231. Pokus o reakci na Moravě 232.	
3. Nástup protireformace	233
Král proti novoutrakvismu 233. Těžkosti jednoty bratrské 233. Válka v Německu a její odezva v Čechách 234. Tridentský koncil 235. Jesuité v Praze 235. Obnovení arcibiskupství 236. Smrt Ferdinanda a rozdělení jeho zemí 237. Význam Ferdinandův pro český stát 237. Maxmilián I. a jeho osobnost 238. Válka v Uhrách 238. Habsburská kandidatura v Polsku 239. Katolická církev v českých zemích 239. Staroutrakvisté a novoutrakvisté 240. Jednota bratrská 241. Česká konfese 241. Smrt Maxmiliána 242.	
4. Zostření zápasu o náboženskou svobodu	242
Osobnost císařova 242. Vědy a umění 243. Současná Praha 244. Druhá kandidatura Habsburků v Polsku 244. Války v Uhrách 245. Konec staroutrakvismu 245. Nové proudy v luterství 245. Calvinismus 246. Rozkvět Jednoty bratrské 247. Konvertité 248. Počátky protireformace 248. Karel st. z Žerotína 249. Náboženská svoboda na Moravě a pokroky protireformace 252.	
5. Hospodářské poměry českých zemí za raného kapitalismu	253
Hospodářská revoluce a její příčiny 253. Hospodářství velkostatku ve vlastní režii 254. Česká šlechta v době renesanční 255. Selský stav 256. Města 256. Mince 257.	
6. Státní zřízení v době předbělohorské	257
Rozsah českého státu 257. Poměr k Německu 258. Samospráva zemí 258. Moc a příjmy panovnickovy 258. Stavové 258. Sněmy 259. Zemské úřady 259. Soudy 260. Berně 260.	
7. Kulturní a národnostní poměry v době předbělohorské	261
Školství 261. Literatura 261. Stavitelství 263. Německé přistěhovalectví 263. Česká obrana 264.	
Literatura	266

Díl VI. Období reakce.

1. Počáteční úspěchy proti reakci	268
Vzpoura Bočkajovců v Uhrách 268. Mírové jednání ve Vídni 269. Stavovská oposice na Moravě 270. Vpád arciknížete Matyáše do Čech 271. Kapitulace Rudolfa II. 271. Český majestát 272. Přiostržení situace v Německu 272. Vpád Pasovských 273. Resignace Rudolfa II. 273. Ráz vlády Matyášovy 274. Kardinál Khlesl 274. Církevní poměry 274. Přijetí Ferdinanda Štyrského za čekance trůnu 275.	

2. České povstání a bitva bělohorská	276
Uzavření evangelických kostelů v Broumově a Hrobech 276. Sjezd evangelické obce království českého 276. Pražská defenestrace 277. Zemské direktorium 279. Spojenci českých stavů a spojenci císařovi 279. Vojenské operace 280. Morava se připojuje k povstání 281. Další boje v jižních Čechách, na Moravě a v Rakousích 281. Konfederální akta 282. Volba Fridricha Falckého 282. Průběh válečných událostí 283. Bitva bělohorská 285. Kapitulace Prahy a dozvuky povstání na venkově 286. Válka císaře s knížetem sedmihradským 287. Úvahy o významu bitvy bělohorské 287.	
3. Vítězství reakce	289
Potrestání povstání 289. Popravy na Staroměstském náměstí 290. Konfiskace 291. Státní bankrot r. 1624 292. Rozsah konfiskací 293. Protireformace 293. Emigranti 297. Obnovené zřízení zemské 300.	
4. Zmařené české naděje	302
Pokračování války české 302. Osobnost Albrechta z Valdštejna 302. Válka dánská 304. Vystoupení Gustava Adolfa III. 305. Vpád Sasů a emigrantů do Čech 306. Saská zrada 307. Valdštejnův druhý generalát 308. Chebská katastrofa 309. Mír pražský 309. Osobnost Ferdinanda II. 309. Následky pádu Valdštejnova a míru pražského 310.	
5. Poslední období třicetileté války	310
Válka švédsko-francouzská 310. Ferdinand III. 311. Vpád švédský do Čech 1639 311. Švédové na Moravě 312. Bitva u Jankova 312. Obležení Brna 312. Obležení Prahy 313. Mír vestfálský 314.	
6. Úpadek českého národa po válce třicetileté	314
Zpustošení českých zemí 314. Český stát a císařská koruna 315. Zvýšení moci královské 316. Šlechta se odcizuje národu 316. Úpadek selského stavu 318. Protireformace 318. Národnostní poměry 320.	
7. Český stát v době válek tureckých	320
Povaha nového panovníka 320. Česká šlechta na císařském dvoře 321. Válečné události 322. Uherské poměry 323. Bitva u Vídně a její význam 325. Povstání kuruců 326. Mor v Čechách 326. Selské povstání 327. Bouře na Ohodsku 328. Požár Prahy 329.	
8. Český stát v době vyvrcholení despotického absolutismu	330
Josef I. 330. Navrácení českého hlasu kurfiřtského 331. Úlevy evangelíkům ve Slezsku 331. Karel II. 331. Turecké války 332. Pragmatická sankce 332. Poměr Karlův ke koruně české 333. Mor v českých zemích 333.	
9. Hospodářské a kulturní poměry za vyvrcholení protireformace a barokní kultury	334
Merkantilismus 334. Industrialisace českých zemí 335. Židé 336. Protireformace a tajní evangelíci 336. Obnovení Jednoty bratrské 337. Jan Nepomucký svatým 338. Národnostní poměry 339. Hudba 339. Hrabě Sporck 339. Zednáři 340. Balbín 340. Slovanské vědomí 341. Barokní umění 342.	
Literatura	343

Díl VII. Český stát v době osvícenského absolutismu.

1. Války o dědictví české	345
Marie Terezie 345. Kurfiřt bavorský nápadníkem českého trůnu 346. Vzrůst moci Hohenzollerů 346. Pruské nároky na Slezsko 347. Koalice	

proti Marii Terezii 347. Karel Albert českým králem 348. Válečné operace 348. Mír vratislavský 349. Francouzi a Bavoři opouštějí Čechy 349. Konec války o dědictví české 350. Velká změna aliancí 350. Válka sedmiletá 351. První dělení Polska 352. Čtvrtá válka slezská 352.

2. Zanikání českého státu v tereziánské centralisující monarchii 352

Osvícenský názor na stát 352. Decenální reces 354. Zrušení české dvorské kanceláře 354. Dualismus 354. Postátnění zemské a krajské správy 355. Částečná restaurace 355.

3. Hospodářské a kulturní reformy v době tereziánské 356

Katastry 356. Státní finance 356. Stav poddaných 357. Selské bouře 358. Robotní patent 359. Industrialisace země 359. Církevní reformy 360. Školství 361. Vojenství 362. Soudnictví 363.

4. Církevní, školské a politické reformy v době josefinského osvícenství . 364

Osobnost Josefa II. 364. Ráz jeho vlády 364. Toleranční patent 365. Lidové hnutí náboženské 366. Židé 367. Pokus o vytvoření státní církve 367. Rušení klášterů 367. Církevní a náboženské reformy 368. Školství 369. Reformy politické a soudní 370.

5. Hospodářský a sociální vzestup lidových vrstev českých v době josefinského osvícenství 371

Postup industrialisace v českých zemích 371. Raabisace 372. Zrušení nevolnictví 372. Josefinský katastr 374. Urbaniální patent 374. Konec císařovy vlády 374. Částečná reakce za vlády Leopolda II. 375. Zahraniční politika 375. Oposice české šlechty 375. Ústupky Leopolda II. 376.

Literatura 377

Díl VIII. Doba národního obrození a politické reakce.

1. Národní obrození pod vlivem osvícenství 378

Česká národnost na ústupu 378. Příčiny národního obrození 379. Skepse Dobrovského 380. Dějiny a jazykozpyt 381. Slovanská myšlenka 381. Divadlo 382.

2. Český národ v době francouzské revoluce a bonapartismu 382

Francouzská revoluce 382. Reakce za Františka II. 383. První válka koaliční a její následky 385. Helvetská rebelie 385. Druhá válka koaliční 386. Císařství rakouské 386. Třetí válka koaliční 387. Bitva u Slavkova 387. Reformy 388. Zánik říše římské 388. Kontinentální systém 388. Porážka Rakouska 389. Státní bankrot 389. Napoleonovo tažení do Ruska 390. Bitva u Lipska 391. Vídeňský kongres 391.

3. Politické poměry za metternichovského absolutismu 392

Kancléř Metternich a jeho systém 392. Policejní režim Sedlnického 393. Metternichův protivník Kolovrat-Libštejnský 393. Centralisace státu 393. Agrární poměry 394. Cholera 394. Osobnost Ferdinanda V. 394. Korunovace v Praze 395. Finanční obtíže 395. Zahraniční politika 395. Šlechtická oposice a lidové hnutí 396.

4. Silení měšťanstva v době technických pokroků a průmyslové revoluce. Vznik továrního proletariátu 397

Krise v průmyslu 397. Rozvoj průmyslu po r. 1830 397. Dělnické bouře 397. Textilní průmysl 398. Železářský a cukrovarnický průmysl 398. Stavba železnic 399. Vynálezy 399.

5. Druhé období národního obrození	400
Romantismus 400. Rukopisy Královédvorský a Zelenohorský 400. Romantický pojem národa 401. Rusofilství 401. Zakládání kulturních institucí 402. Obrozenecká střediska 403. Slovensko a Morava 403. Druhá generace obrozenecká 403. Třetí generace obrozenecká 404. Palackého Dějiny 405.	

Literatura	406
-----------------------------	------------

Díl IX. Rok 1848 a doba Bachovy reakce.

1. Politické obrození českého národa. Rok 1848.	407
Ozvěna francouzské revoluce 407. Schůze v Svatováclavských lázních 408. České požadavky 408. Pád Metternichův a prohlášení konstituce 408. Události na Moravě 409. Pražská deputace ve Vídni 410. Kabinetní list císařův 410. Požadavky Němců 411. Palacký a Frankfurt 411. Stanovisko šlechty 412. Národní výbor 412. Stanovisko Němců a Moravanů 413. Dubnová ústava 413. Frankfurtský parlament 415. Český odpor proti Frankfurtu 415.	
2. Slovanský sjezd a bouře v Praze	416
Nesnáze slovanských národů 416. Sjezd rakouských Slovanů 416. Srážka v Celetné ulici 418. Svatodušní bouře 418. Jejich následky 419.	
3. Zápas o liberálně demokratický program	419
Volby do říšského sněmu 419. Zrušení roboty 420. Válka v Itálii a v Uhrách 420. Sněm kroměřížský 421. Jednání o ústavu 422. Neúspěchy revoluce 423.	
4. Postup reakce	423
Oktrojovaná ústava 423. Porážka revoluce italské a uherské 423. Frankfurtský parlament 424. Postup reakce 424. Persekuce v Čechách 424.	
5. Správní reformy, kulturní poměry a reakce v l. 1851-59	425
František Josef I. 425. Reforma státní správy 426. Kulturní poměry 427. Policejní režim 427.	
6. Hospodářské poměry. Příčiny pádu absolutismu	428
Péče vlády o hospodářský rozvoj 428. Státní finance 429. Zahraniční politika 429. Pád absolutismu 429.	
Literatura	430

Díl X. Zápas o české státní právo. Dělnická otázka.

1. Diplom říjnový a ústava únorová	431
Ministerstvo Goluchowského 431. Rozšířená rada říšská 431. Diplom říjnový 432. Ústava únorová 432. Abstinenční politika 433. Zemské sněmy 434. Politický, kulturní a hospodářský ruch 435. Odpor proti únorovce 436.	
2. Počátky německého imperialismu	436
Ministerstvo Belcrediho 436. Rozkol v národní straně 437. Příčiny války s Pruskem 437. Počátek války 438. Nálada v Čechách 438. Bitva u Hradce Králové 438. Prusové v Praze 439. Mír pražský a jeho důsledky 439.	

3. Rakousko-uherské vyrovnání a ústava prosincová	440
Touha po odvetě 440. Ministr Beust 440. Vyrovnání rakousko-uherské 441. Ústava prosincová 442.	
4. Pasivní opozice za změny politické orientace a počátky dělnického hnutí	443
Moskevská pouť 443. Protirakouské demonstrace 444. Dělnické hnutí 444. Auersbergovo ministerstvo 445. Deklarace 445. Persekuce 446. Dělnické nepokoje 446.	
5. Pokus o rakousko-české vyrovnání	447
Ministerstvo Potockého 447. Porážka Francie a její následky 447. Hohenwartovo ministerstvo 448. Královský reskript 449. Fundamentální články 449. Zmaření vyrovnání 451.	
6. Persekuce Čechů. Stinné stránky hospodářského liberalismu	451
Ministerstvo Auersbergovo 451. Persekuce Čechů 452. Chabrusové volby 452. Opuštění politiky abstinence 453. Gründerství 453. Vídeňský krach 453. Válka rusko-turecká 454.	
7. Positivní politika Čechů za předpokladů spravedlivého národnostního vyrovnání	454
Taaffeovo ministerstvo 454. Jazyková nařízení Stremayerova 455. Rozdělení pražské university 455. Pangermanismus 455. Národnostní zápas v českých zemích 456. Vítězství Mladočechů 457. Jednání o punktace 458. Proces Omladiny 458.	
8. Vědecký a politický socialismus. Vznik českých politických stran na hospodářské základně	459
Populační poměry 459. Stíny liberalismu 459. Karel Marx 460. Socialismus 460. Dělnické hnutí 460. Sociální demokracie 460. Volební reforma 461. Vznik nových českých politických stran 462. Jazyková nařízení Badeniho 462. List Mommsenův 463. Gautschova jazyková nařízení 463.	
9. Český národ za soumraku rakousko-uherské monarchie. Úsilí o evropskou kulturní úroveň národa	464
Důraz vlády na hospodářskou politiku 464. Moravský pakt 464. Volební reforma a její následky 465. Bosenská krise 466. Neoslavismus 466. Absolutismus 466. Předpoklady kulturního rozvoje 467.	
Literatura	469

Díl XI. Přehled dějin slovenských.

1. Slováci v středověkém uherském státě	469
Slované na Horní zemi 469. Zaostalost Maďarů 469. Německá kolonizace 470. Matouš Čák Trenčanský 470. Význam husitství a panství Jiskrova na Slovensku 471. Boje s Turky 472.	
2. Náboženské a národnostní otázky v popředí slovenských dějin	472
Pronikání reformace 472. Za války třicetileté 473. Vrchol tureckého panství v Uhrách 474. Povstání Tökölyho a Rákóczyho 474. Centralisace a germanisace za Josefa II. 475. Maďarské národní obrození 476. Bernolákův rozkol 476. Bratislava střediskem československé myšlenky 477.	

3. Utrpení Slováků za probuzeného maďarského nacionalismu	477
Štúrova jazyková rozluka 477. Události roku 1848 478. Vzestup na počátku konstituční éry 478. Persekuce po rakousko-uherském vyrovnání 479. Sociální otázka na Slovensku 480. Česko-slovenská vzájemnost 480.	
Literatura	481

Díl XII. První světová válka.

1. Hospodářské a politické příčiny světové války	482
Příčiny antagonismu mezi velmocemi 482. Balkánské poměry nebezpečím evropského míru 483. Mocenský a hospodářský vzrůst Německa 484. Sarajevský atentát 485. Úsilí Rakousko-Uherska o vyprovokování konfliktu 486.	
2. Utrpení českého národa od počátku světové války až do ruské říjnové revoluce	486
Počátek války 486. Převaha Německa 487. Obrat v Rakousku 488. Český národ za války 489. Pronásledování Čechů 489. Hospodářské nesnáze ústředních mocností 490. Český odpor 490. Germanisace 491. Změna na trůně 491. Vytvoření českého svazu 492.	
3. Československý zahraniční odboj do ruské revoluce	492
Příznivci Čechů 492. Akce v Rusku 492. Vytvoření České družiny 493. Setnina Nazdar 494. Čechové v Americe 494. Masaryk za hranicemi 494. Program rozbití monarchie 496. Nepřízeň oficiálního Ruska 496. Akce Dürichova 496.	
4. Zahraniční a domácí situace pod vlivem ruské revoluce	497
Ruské události 497. Jejich vliv na poměry rakouské 497. Nebezpečí separátního míru 497. Projev českých spisovatelů 498. Zradikalizování poslaneckého klubu 498. Povážlivé zjevy v Rakousku 499. Tříkrálová deklarace 499. Květnové demonstrace 500. Utvoření národního výboru 500.	
5. Československý odboj za hranicemi v poslední fázi světové války	501
Československé legie ve Francii 501. V Itálii 501. Československé legie na Rusi 502. Bitva u Zborova 503. Ovládnutí Sibíře 504.	
6. Rozklad Rakousko-Uherska. Ustavení Československé republiky	504
Pittsburská dohoda 504. Uznání československého národa za národ spojenecký 504. Washingtonská deklarace 505. Česká delegace v Ženevě 505. Obrat na bojištích 505. Hospodářská situace 506. Akce ze dne 14. října 506. Pokus o federalisaci monarchie 506. Přebat v Praze a na venkově 507. Obsazení Slovenska 509.	
7. Československá republika a mírové smlouvy	509
Mírová smlouva s Německem 509. Mírová smlouva s Rakouskem 510. Mírová smlouva s Maďarskem 510. Spor o Těšínsko 510.	
Literatura	510

Díl XIII. Československá republika. Druhá světová válka.

1. Dovršení revoluce	512
Revoluční národní shromáždění 512. Prvá vláda republiky 513. Dědictví po bývalé monarchii 513. Sociální a školské zákony 513. Vál-	

ka s Maďary 514. Poměry na Slovensku 514. Podkarpatská Rus 516. Pozemková reforma 517. Prvé sčítání obyvatelstva 518. Církev římsko-katolická 518. Ústava republiky 519. Politické strany 520. Měnové a finanční problémy 521. Poměr k Rakousku 522. Poměr k Maďarsku 522. Malá dohoda 523. Společnost národů 523.	
2. Československo ostrovem míru a pořádku	524
Zahraníční politika 524. Poměr k Maďarsku a k Německu 524. Kulturní a hospodářský rozkvět 525. Vnitřní politická situace 526. Rozkoly v politických stranách 526. Němci se vzdávají pasivní politiky 527. Koalice pravicových stran 527. Události na Slovensku 527. Kabinet „hospodářské koncentrace“ 528.	
3. Fašismus a nacismus ohrožují světový mír	528
Fašismus v Itálii 528. Vítězství nacismu v Německu 529. SSSR světovou velmocí 530. Oslabení evropského demokratického bloku 531. Německá protistátní strana v Československu 531. Její vítězství v německém táboře 532. Změna na presidentském stolci 532. Světové zbrojení 533. Úmrtí presidenta-Osvoboditele 533.	
4. Mnichovská tragédie	534
Útočné plány Německa 534. Německá a l'udácká iredenta v Československu 535. Psychologická kampaň proti Československu 536. Německé povstání v pohraničí 537. Mnichovská dohoda 538. Zmrazení Československé republiky 538. Presidentova abdikace 539. Federalizace Československa 540. Změny ve vládě 540.	
5. Od Mnichova k březnovým událostem	540
Politická a hospodářská závislost na Německu 540. Události na Slovensku 542. Cesta presidenta Háchy do Berlína 543. Obsazení Československa německým vojskem 543. Vyhlášení „Protektorátu“ 544. Zisk Německa a odpor demokratických států 545.	
6. Druhá světová válka. Utrpení českého národa	545
Druhá světová válka 545. Československé vojsko v zahraničí 548. Politická a kulturní persekuce 548. Pasivní odpor 550. Německý plán kulturního a hospodářského zničení českého národa 551. Osud židovské minority 551. Heydrichova persekuce 552. Atentát na Heydricha a vyvrcholení hrůzovlády 553.	
7. Pád Německa a osvobození Československé republiky	554
SSSR a Unie americká vstupují do války 554. Československá vojenská jednotka v Rusku 555. Spolupráce Československa s Ruskem 556. Banskobystrické povstání 557. Rudá armáda osvobozuje Československo 558. Povstání v Praze 559. Německá kapitulace 559. Košický program a triumfální návrat presidenta Beneše do Prahy 559. Hmotné ztráty Československa za války 559. Osvobozené Československo 560.	
Literatura	560
Celkový přehled literatury	561
Rejstřík jmen osobních, kmenových a národních	567
Rejstřík jmen územně i politicky zeměpisných	593
Opravy chyb v textu	613